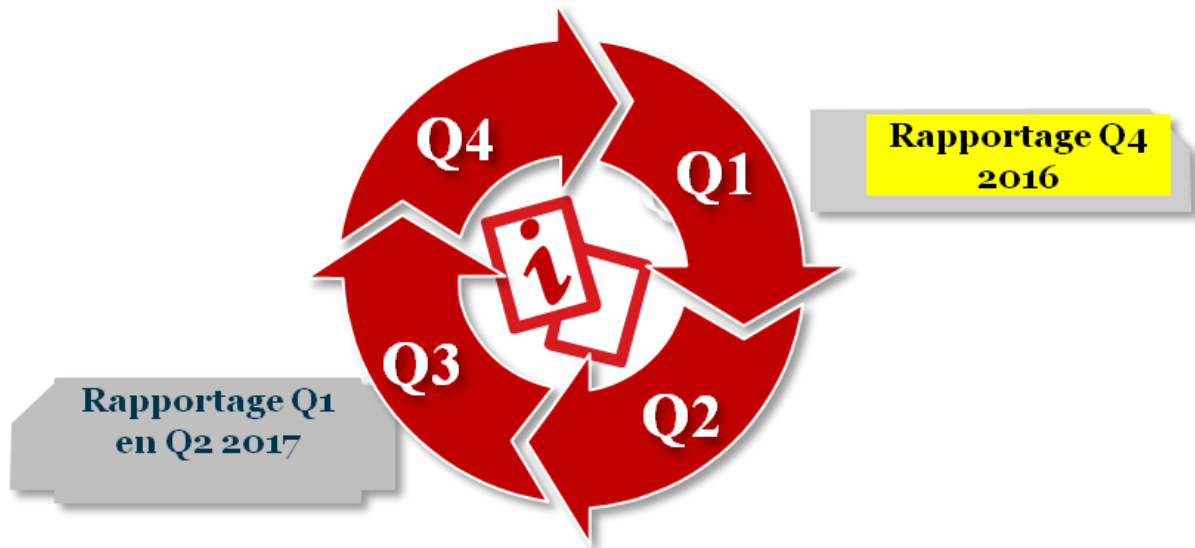

Gemeente Maastricht

Monitoring 3-Decentralisaties 2016

*uitwerking motie gemeenteraad monitoring 3 decentralisaties
d.d. 13-12-2014*

Versie d.d. 07-03-2017

Samenvatting

Voor u ligt de Monitor 3-D over 2016.

In deze monitor geven wij u een jaaroverzicht aangevuld met de inhoudelijke cijfers van 2015.

De gegevens die we kunnen hanteren worden steeds betrouwbaarder. We streven ernaar om minder afhankelijk te zijn van gegevens van derden en meer met onze eigen gegevens de juiste voorspellingen te kunnen doen.

Bij u is bekend dat we financieel een stevig tekort hebben, dat grotendeels wordt veroorzaakt door de enorme kortingen op de inkomsten die we van het Rijk ontvangen. De totale rijkskortingen op de drie decentralisaties bedragen € 10,2 mln. (Jeugd – € 1,7 mln, Wmo nieuw - € 3,2 mln., Wmo oud - € 0,9 mln. en Participatiewet I-deel - € 3,5 mln. en W-deel - € 0,9 mln.) Aan de uitgavenkant zien wij tekorten die vooral veroorzaakt worden door drie componenten: Jeugd, Beschermd Wonen en de uitvoeringskosten als gevolg van de decentralisaties. Het totale tekort bedraagt € 7,7 mln.

Zoals u weet, is het eerder in deze monitor geprognosticeerde tekort voor het college aanleiding geweest dit als een serieus risico te bestempelen voor het solide financieel beleid tot nu toe. Om dit beleid ook in de komende jaren te behouden, zullen wij op basis van een gedegen analyse en betrouwbare cijfers trachten te komen tot voorstellen voor draaiknoppen binnen het sociaal domein om inkomsten en uitgaven met elkaar in de pas te brengen. De uitkomst van deze bestuursopdracht 'Draaiknoppen Sociaal Domein' wordt meegenomen in de kaderbrief (besluit college uiterlijk 6 juni 2017).

Conform de toezeggingen in de stadsronde van 13 december 2016 wordt in deze rapportage uitgebreid ingegaan op de onderwerpen transformatie, zorgcontinuïteit en het administratieve proces van de contractuele inkoop.

Tot slot merken wij op dat de afgelopen periode samen met de aanbieders Jeugd en Wmo hard gewerkt is aan de contractaanpassingen voor 2017. De belangrijkste wijzigingen in de contracten zijn dat de arrangementen die de gemeenten inkopen zijn verfijnd en beter omschreven, meer sturing op de resultaten mogelijk is en vanaf 2017 gelijke tarieven voor vergelijkbare diensten worden gehanteerd. We verwachten hiermee (een deel van) het geprognosticeerde tekort in 2017 te verminderen. Daarnaast is het principe van 1 Gezin 1 Plan 1 Regisseur sterker verankerd in de contracten.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inleiding	4
1. Terugblik	5
1.1 Zorgcontinuïteit	5
* Jeugd	5
* Wmo	5
* Participatiewet	6
1.2 Het administratieve proces	7
1.3 Het transformatieproces	7
2. Jeugdhulp	9
2.1 Inhoudelijke cijfers	9
* Aantallen	9
* Meldingen en bezwaar en beroep	10
2.2 Financiële cijfers	11
* Arrangementen Zorg in Natura (ZiN)	11
2.3 Tevredenheids- en ervaringsonderzoeken	12
2.4 Innovatiegelden Jeugd / Transformatieagenda Jeugd	12
3. WMO Individuele voorzieningen	13
3.1 Inhoudelijke cijfers	13
* Aantallen	13
* Mantelzorgwaardering	13
* Meldingen en bezwaar en beroep	14
3.2 Financiële cijfers	14
* Arrangementen Zorg in Natura (ZiN)	15
* Taskforce Beschermd Wonen	15
3.3 Tevredenheids- en ervaringsonderzoeken	16
3.4 Innovatiegelden Wmo	17
4. Participatiewet	18
4.1 Aantallen	18
* Het uitkeringsbestand	18
* Uitstroom	19
* Bezwaar en beroep	20
* Het werkdeel	20
4.2 Financiële cijfers	21
4.3 Tevredenheids- en ervaringsonderzoeken	21
5. Overkoepelende financiële conclusies	22

Inleiding

In deze monitor staan de drie wetten centraal waarmee per 1 januari 2015 extra verantwoordelijkheden naar de gemeenten zijn gedecentraliseerd: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet. Bij de Wmo en de Participatiewet gaat het om een gedeeltelijke decentralisatie omdat gemeenten al een aantal taken uitvoerden die in deze wetten zijn opgenomen. Bij de Jeugdwet gaat het om voor gemeenten geheel nieuwe taken.

De Jeugdwet ondersteunt ouders en kinderen, waardoor kinderen gezond kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en naar vermogen kunnen participeren in de samenleving. De Wmo 2015 bevordert de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking, chronische, psychische of psychosociale problemen, waardoor deze zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen functioneren. En de Participatiewet is bedoeld voor mensen die zijn aangewezen op, al dan niet tijdelijke, ondersteuning om in hun bestaan te voorzien en/of om werk te vinden.

Met deze decentralisaties is de gemeente verantwoordelijk voor de sociale ondersteuning in de leefomgeving van haar inwoners. Dit betekent een transformatie van het sociale domein. De gemeente Maastricht heeft er voor gekozen om deze transformatie samen met de Heuvellandgemeenten vorm te geven en heeft hiervoor met hen gezamenlijk de Toekomstagenda Sociaal Domein opgesteld. Op 6 maart 2017 hebben wij u via de dagmail een voortgangsrapportage van het Actieplan Toekomstagenda 2016-2017 laten toekomen.

Deze monitor over 2016 is een vervolg op de monitor die u heeft ontvangen over de periode 1 januari 2016 t/m 30 september 2016. Conform afspraak hebben wij de monitor uitgebreid. Dit keer hebben we de inhoudelijke cijfers van 2015 opgenomen om u een beeld te geven over de eerste 2 jaren van de decentralisaties. Voorafgaande aan de aantallen en financiële cijfers geven wij in hoofdstuk 1 een terugblik over 2015-2016 en gaan wij in op de wijze waarop de zorgcontinuïteit is gewaarborgd, hoe het administratieve proces is vereenvoudigd en welke stappen er zijn genomen in het transformatieproces.

1. Terugblik

1.1 Zorgcontinuïteit

Met de drie decentralisaties is de gemeente vanaf 2015 verantwoordelijk voor de sociale ondersteuning in de leefomgeving van haar inwoners. Dit betekent een transformatie van het sociale domein. Voor 2015 hebben we gekozen voor zorgcontinuïteit voor de mensen die ondersteuning ontvingen op basis van de oude wet- en regelgeving.

Zorgcontinuïteit is voor Jeugd en Beschermd Wonen door de wetgever geregeld. Voor Begeleiding en de maatwerkvoorzieningen die voor 2015 onder Wmo vielen (huishoudelijke hulp, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen, hulpmiddelen enz) betreft het een eigen gemeentelijke keuze. Bij Participatiewet is zorgcontinuïteit geen kwestie, omdat vanuit de Wajong alleen nieuwe gevallen onder de Participatiewet vielen. Verder is er alleen sprake van een wijziging voor de mensen die voorheen een WSW- indicatie hadden en op de wachtlijst stonden.

* Jeugd

Bij invoering van de Jeugdwet gold voor 2015 het overgangsrecht waarbij cliënten verzekerd bleven van hulp en ondersteuning. Alle bestaande aanbieders zijn gecontracteerd zodat er geen cliënten hoefden over te stappen. Daarbij kregen aanbieders wel de ruimte om te innoveren en hulp in andere vormen te bieden bijvoorbeeld met meer inzet van voorliggende voorzieningen. Aanbieders werden hier ook financieel toe geprikkeld door invoering van de arrangementen en bijbehorende financieringssystematiek. Met andere woorden, zorg is gecontinueerd waarbij inzet van ondersteuning aangepast kan zijn conform transformatiedoelstellingen.

Eind 2015 liep het overgangsrecht af en is aan aanbieders gevraagd om aan te geven voor welke cliënten het arrangement in 2016 nog voortgezet moest worden. Voor deze cliënten zijn de arrangementen in 2016 verlengd. Een aantal kleinere aanbieders heeft in 2016 aangegeven hun dienstverleningsovereenkomst (DVO) te willen beëindigen. Als gevolg hiervan zijn cliënten in onderling overleg overgestapt naar andere aanbieders. Ook zijn er aanbieders geweest die een deel van hun hulpaanbod hebben afgebouwd. Zo heeft XONAR in 2016 aangegeven zich te focussen op meervoudig complexe problematiek en enkelvoudige ambulante hulp af te bouwen per 1 januari 2017.

* Wmo

Bij de maatwerkvoorzieningen kan een onderscheid worden gemaakt tussen de voorzieningen die voor 2015 onder de Wmo vielen (huishoudelijke hulp, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen, hulpmiddelen enz.) en de voorzieningen die per 2015 vanuit de AWBZ naar de gemeente zijn gedecentraliseerd (individuele begeleiding, groepsbegeleiding en beschermd wonen).

* Huishoudelijke hulp, vervoersvoorzieningen, woonvoorzieningen, hulpmiddelen

Er zijn in 2015 en 2016 geen beleidswijzigingen doorgevoerd ten aanzien van de bestaande maatwerkvoorzieningen. De nieuwe wetgeving heeft op deze terreinen geen invloed gehad. Het proces van toegang zoals in de Wmo 2015 beschreven was in Maastricht al sinds de gekantelde verordening (2013) staande praktijk.

Een bijzondere doelgroep waren de cliënten met een persoonsgebonden budget (PGB) voor huishoudelijke hulp. Het Rijk heeft namelijk besloten dat vanaf 2015 de Sociale Verzekeringsbank (SVB) het geld voor de PGB's moet beheren in plaats van het geld op de eigen rekening van de cliënt. Hiervoor heeft Maastricht een overgangsregeling ingesteld, zodat de desbetreffende cliënten de tijd hadden om te wennen aan de nieuwe situatie.

* Individuele begeleiding en groepsbegeleiding

De uit de Awbz overgenomen cliënten met een indicatie voor individuele begeleiding of groepsbegeleiding zijn in 2015 herbeoordeeld. Op basis hiervan is het merendeel als maatwerkvoorziening in het kader van de Wmo voortgezet. Slechts in uitzonderlijke gevallen bleek het mogelijk de indicatie te beëindigen. Door het contracteren van een groot aantal aanbieders kon de relatie tussen hulpverlener en cliënt in de meeste gevallen in stand blijven. Op beide punten is daarmee duidelijk sprake van zorgcontinuïteit.

Uit analyse van de gegevens blijkt dat de omvang van de ondersteuning per cliënt wel lager is dan in 2013. Mede oorzaak hiervan is dat in 2015 en 2016 het bepalen van de omvang van de ondersteuning volledig aan de aanbieders is overgelaten. Deze hadden hiermee alle ruimte voor een doelmatige inzet van de professionele ondersteuning. Bijvoorbeeld door de ondersteuning te laten fluctueren met de behoefte van de cliënt of door het voorliggend aanbod te benutten. Het bekostigingsmodel stimuleerde aanbieders dit zoveel als mogelijk te doen. De afname van de omvang van de professionele ondersteuning kan gezien worden als een voorbeeld van de beweging van zware naar lichtere ondersteuning en een exponent van de beoogde transformatie.

De keerzijde is dat de toegang Wmo de afgelopen jaren ook meerdere signalen heeft gekregen van burgers die aangaven te weinig professionele (groeps)begeleiding te ontvangen. Het college heeft deze ontwikkeling onderkend en mede op basis hiervan besloten de bekostigingssystematiek per 1 januari 2017 aan te passen. Voortaan ontvangt de burger een beschikking met daarin de marges waarbinnen de omvang van de ondersteuning zich moet bevinden. Daarmee wordt de positie van de cliënt versterkt zonder de ruimte voor aanbieders dicht te timmeren.

* Beschermd wonen

Ten aanzien van Beschermd Wonen geldt een wettelijke Overgangsregeling van 5 jaren (of eerder als de lopende indicatie eerder afloopt). Dit betekent dat de mensen die vóór 2015 een BW-voorziening hadden bij de overgang naar de gemeente recht hadden op dezelfde mate van zorg als voor 2015. Pas na afloop van een lopende indicatie wordt opnieuw beoordeeld wat de meest passende voorziening is voor de betreffende cliënt. Op deze wijze is de zorgcontinuïteit voor Beschermd Wonen - cliënten dus wettelijk geregeld.

*** Participatiewet**

Bij de Participatiewet is zorgcontinuïteit geen issue, omdat vanuit de Wajong alleen nieuwe gevallen onder de Participatiewet vielen. Verder is er alleen sprake van een wijziging voor de mensen die voorheen een WSW- indicatie hadden en op de wachtlijst stonden.

In november 2015 is door de raad extra geld beschikbaar gesteld voor de intensivering van de aanpak van de voormalige WSW-wachtlijst. Hiervoor is voor de periode van 1 maart 2016 tot 1 maart 2017 een apart project ingesteld. Tot dit project behoren personen die op 31-12-2014 op de WSW-wachtlijst van de MTB stonden en tot de gemeentelijke doelgroep behoren. Het gaat dan om bijstandsgerechtigden en Nuggers (niet uitkeringsgerechtigden). Er heeft een screening van de wachtlijst plaatsgevonden waarna bleek dat 57 personen in aanmerking komen voor hernieuwde diagnose. Het eerste halfjaar van het project lag het accent op diagnosticeren, in het 2e halfjaar (vanaf nov. 2016) is de focus verschoven naar activering. Activering vindt voornamelijk plaats door bemiddeling richting een garantiebaan (dit in samenwerking met Podium24), participatieplaats en het Maastricht-Heuvelland alternatief van beschut werk. Om iedereen goed te ondersteunen, is het project verlengd tot 1 mei 2017.

1.2 Het administratieve proces

Gedurende 2015 en 2016 is veel tijd en energie geïnvesteerd in het afstemmen van de gemeentelijke bestanden met die van de zorgaanbieders. Een groot probleem was dat deze afstemming niet geautomatiseerd kon plaatsvinden. Afgelopen jaar zijn hierin grote stappen gezet. Gedurende 2016 is op Zuid-Limburgse schaal geïnvesteerd in een softwarepakket (ZorgNed) waarbij geautomatiseerde afstemming tussen zorgaanbieders en gemeenten kan plaatsvinden. Dit zal geleidelijk gaan zorgen voor een administratieve lastenverlichting. Met deze investering volgen wij de landelijke trend, waarbij standaardisering van gegevens en processen wordt nagestreefd.

In 2015 en 2016 had iedere zorgaanbieder nog eigen tarieven. Dit zorgde voor zeer veel administratieve rompslomp. Tijdens de ontwikkeltafels in 2016 was dit een belangrijk gesprekstema met de zorgaanbieders. Dit heeft geleid tot de invoering van uniforme tarieven per 1 januari 2017: gelijke tarieven voor vergelijkbare zorg. Nadat de administratieve omzetting van alle oude arrangementen naar de nieuwe tarievenstructuur (medio maart/april 2017) is afgehandeld, zal dit zorgen voor een vereenvoudiging van het administratieve proces.

1.3 Het transformatieproces

Vanaf 2015 is ook het transformatieproces gestart. Het transformatieproces is een complex proces waarbij acties op allerlei schaalgroottes worden uitgevoerd. Leidraad is de samen met de Heuvellandgemeenten opgestelde Toekomstagenda Sociaal Domein. Deze agenda is in oktober 2015 vastgesteld.

De ambitie van de Toekomstagenda Sociaal Domein is:

Het streven is dat in 2022 de inwoners van Maastricht-Heuvelland gezond en veilig opgroeien en oud worden, hun talenten blijvend ontwikkelen en naar vermogen meedoen in onze samenleving. Ze zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en voelen zich bij elkaar betrokken. Onze regio biedt de mogelijkheden aan haar inwoners om collectief en individueel tot ontplooiing te komen, zodat haast iedereen zodra hij/zij volwassen is in zijn/haar eigen onderhoud en inkomen kan voorzien.

Voor de realisatie van de Toekomstagenda is een Actieplan 2016-2017 vastgesteld met de activiteiten die wij samen met het Heuvelland uitvoeren. De laatste stand van zaken ontvangt u in maart 2017. Voor Jeugd werken we samen met de 18 Zuid-Limburgse gemeenten en voor Beschermd Wonen zijn we centrumgemeente voor 10 gemeenten. Lokaal ligt de focus vooral op het vergroten van de burgerkracht sociaal domein breed en het doorbreken van de traditionele grenzen tussen de diverse beleidsterreinen onderling.

Voor burgers die afhankelijk zijn van individuele maatwerkvoorzieningen (waar deze monitor over gaat) is in het transformatieproces belangrijk dat zij ervaren dat niet zozeer de voorziening, maar het effect van die voorziening op hun persoonlijke situatie centraal staat.

Wanneer we dwars door het sociale domein kijken naar wat er in 2015 en 2016 is bereikt, dan zien we een breed palet van resultaten. Zonder volledig te willen zijn, noemen we hier willekeurig een aantal van die resultaten:

- Er is een specifieke transformatieagenda opgesteld voor Jeugd waarin we o.a. kiezen voor strategisch partnerschap, overzichtelijker maken van de toegang, uitwerking van het regiehouderschap en het bevorderen van zelfregie van ouders/jeugdigen.
- Het inkoopproces met de arrangementensystematiek voor Jeugd, Begeleiding en Beschermd Wonen is per 01-01-2017 doorontwikkeld.
- De mantelzorgwaardering is vernieuwd en beleid respijt zorg is in voorbereiding.
- Er wordt meer samenhang aangebracht in de cliëntondersteuning.
- De arbeidsmarkt wordt regionaal bekeken.
- Er wordt ingezet op competentieontwikkeling van de klantmanagers.
- De sociale teams zijn verder uitgerold.

- De nabijheid van professionals is vergroot door aanwezig te zijn op plekken waar de burger in zijn dagelijkse leven komt, bijv. bij huisartsen, kinderopvang en scholen.
- Burgerinitiatieven worden actief ondersteund indien zij willen doorgroeien naar een algemene voorziening.
- Per 2017 is een pilot algemeen toegankelijke dagbesteding gestart.
- Er is een regeling sociaal investeren ingesteld om onorthodoxe oplossingen te kunnen faciliteren.
- Het vrijwilligersbeleid (de subsidiesystematiek en de vrijwilligersondersteuning) is gewijzigd.
- Er is een gezamenlijk leertraject ingesteld voor de procescoördinatoren zelfsturing en bouwwerkers om de ontwikkeling van buurtnetwerken te ondersteunen.

Kijken we nu naar deze monitor die uitsluitend betrekking heeft op de maatwerkvoorzieningen, dan zien we o.b.v. van de inhoudelijke en financiële cijfers (hoofdstuk 2 t/m 4) nog niet op ieder terrein een afname van de individuele maatvoorzieningen:

- Bij jeugd is het aantal jeugdigen met jeugdhulp (tabel 2, blz.9) en het aantal arrangementen (tabel 7, blz 11) toegenomen. Overigens zien we wel aanzienlijke afname van verblijf in een gesloten instelling. (zie tabel 3, blz. 10).
- Bij Wmo zien we een lichte daling van het totaal aantal cliënten excl. VOM (tabel 8, blz. 13), terwijl het aantal cliënten begeleiding en beschermd wonen (tabel 8a, blz. 13) toeneemt.
- Bij Participatiewet is er in 2015 sprake van een stijging van het uitkeringsbestand dat in 2016 weer afneemt (tabel 15, blz.18).

2. Jeugdhulp

De Jeugdwet vervangt niet alleen de Wet op de jeugdzorg, die tot 2015 geldig was, maar ook de verschillende andere onderdelen van de jeugdhulp die onder de Zorgverzekeringswet (geestelijke gezondheidszorg voor jongeren) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (zorg voor licht verstandelijk beperkte jeugd) vielen. Ook de jeugdbescherming en jeugdreclassering maken onderdeel uit van de wet.

2.1 Inhoudelijke cijfers

* Aantallen

Bij jeugdhulp is er sprake is van meerdere toegangen. Naast de gemeentelijke toegang kunnen ook huisartsen, medische specialisten, jeugdartsen en gecertificeerde instellingen (GI's) zelfstandig ouders en jeugdigen naar passende vormen van jeugdhulp toe leiden.

De gegevens van de zorgaanbieders tonen de inzet van arrangementen in natura door de diverse verwijzers. De verwijzingen door artsen en GI's verlopen niet rechtsreeks door de gemeentelijke toegang. Dit noemen we de 'alternatieve route' naar jeugdhulp.

Tabel 1: Verwijzers Zorg in Natura¹

2015	2016	
53,6%	52%	gemeentelijke toegang
42,3%	41,6%	huisarts, jeugdarts, medisch specialist e.d. (zgn. de alternatieve route)
1,5%	3%	via de Gecertificeerde Instellingen.
2,6%	3,4%	onbekend (aangezien dit niet door de zorgaanbieder is aangeleverd)

Om meer invulling te kunnen geven aan de gemeentelijke regierol en het maken van een integrale afweging (1Gezin1Plan1Regisseur) is het noodzakelijk dat meer onderlinge afstemming plaats vindt tussen de verschillende toegangen. Vanaf november is samen met het ZIO een tweejarige pilot gestart met als doel de inhoudelijke afstemming met huisartsen in de integrale aanpak te intensiveren. Om daarvoor ruimte en tijd te creëren bij de huisarts zijn een drietal praktijkondersteuners Jeugd en Gezin benoemd vanuit de innovatiemiddelen Jeugd. Naast een toename van het aantal integrale plannen is het doel om meer casuïstiek dicht bij de burger (dus binnen de eerste lijn) af te handelen.

Tabel 2: Aantal jeugdigen met jeugdhulp

2015	2016	
2.036	2.408	Zorg in Natura
227	128	Persoonsgebonden budget
2.263	2.536	Totaal

Het aantal jeugdigen, die gespecialiseerde jeugdhulp ontvangen, is in 2016 met 273 jeugdigen toegenomen, een stijging van 12%. Hierbij wordt opgemerkt dat de cijfers over 2015 minder betrouwbaar zijn dan over 2016 en er geen 1-op-1 vergelijking kan worden gemaakt. Daarnaast zien we een verschuiving van PGB naar ZiN. Dit komt doordat we een breed aanbod van jeugdhulp hebben gecontracteerd waardoor een PGB minder vaak hoeft te worden ingezet.

* Jeugdbescherming/jeugdreclassering

Als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp onvoldoende helpt, kan een rechter hulp dwingend opleggen. Dit wordt hulp in het gedwongen kader genoemd. Zo kan een jeugdbeschermingsmaatregel (JB) opgelegd worden. Het gezin komt dan (tijdelijk) onder toezicht te staan van een gecertificeerde instelling (Bureau Jeugdzorg, William Schrikkergroep of Leger des Heils).

¹ Percentages gebaseerd op de nieuwe arrangementen afgegeven in de periode van 02-01-2015 t/m 31-12-2015 en 02-01-2016 t/m 31-12-2016. Dit beeld wijkt af van de uitkomst van het SCP-onderzoek waar landelijk gezien 67% van de verwijzingen afkomstig zijn uit de medische sector.

Als een jongere een strafbaar feit pleegt of ernstig verzuimd op school, kan verplichte jeugdreclassering (JR) opgelegd worden.

Ook kunnen ouders uit de ouderlijke macht worden gezet waarbij de voogdij door een gecertificeerde instelling wordt overgenomen. Daarnaast kan de rechter een machtiging afgeven om de jongere (tijdelijk) uit huis te plaatsen. Indien dat voor de veiligheid van de jongere noodzakelijk is, kan dit in een instelling met vrijheidsbeperkende maatregelen zijn (gesloten jeugdzorg).

* JeugdzorgPlus

JeugdzorgPlus is een vorm van jeugd- en opvoedhulp voor jeugdigen die ernstige gedragsproblemen hebben en die zich aan de noodzakelijke behandeling dreigen te onttrekken. Hierbij krijgen jongeren na een besluit van de kinderrechter tijdelijk vrijheidsbeperkende maatregelen opgelegd.

Tabel 3: Aantal jeugdigen gedwongen kader en Jeugdzorg Plus

2015	2016	
466	Nog niet bekend	Jeugdbescherming/reclassering (Gedwongen kader)
16	12	Jeugdzorg Plus

In 2015 hebben 466 unieke jeugdigen een JB/JR maatregel ontvangen. 389 hiervan via Bureau Jeugdzorg en 77 via de William Schrikker Groep. De aantallen over heel 2016 zijn op dit moment nog niet bekend. In 2016 zijn 12 jeugdigen geplaatst in een instelling voor gesloten jeugdzorg. In 2015 waren dit er 16.

* Meldingen en bezwaar en beroep

Tabel 4: Aantal meldingen en aanvragen jeugd

	Meldingen		Aanvragen	
	opgestart	afgehandeld	opgestart	afgehandeld
Jeugd 2015	1.463	1.256	3.279	3.172
Jeugd 2016	756	749	2.117	2.129

Bij jeugd is het aantal afgehandelde aanvragen hoger dan het aantal opgestarte meldingen omdat ook externen (bijv. huisartsen en gecertificeerde instellingen) zorg kunnen inzetten. Deze worden na inzet van de zorg ingevoerd bij team jeugd.

Dat het aantal aanvragen 2016 lager is dan 2015 en het aantal jeugdigen met jeugdhulp (tabel 2) is gestegen, is te verklaren door de overgangsccliënten. Dit zijn cliënten die in 2016 geen aanvraag hebben ingediend, maar wel jeugdhulp krijgen.

Tabel 5: Aantal bezwaarschriften/beroep en klachten Jeugd

Afgehandeld	Jeugd bezwaar		Beroep		Klachten	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Ongegrond	1	3	0	0	0	1
Deels gegrond	0	1	0	0	0	0
Gegrond	0	1	0	0	0	0
Niet ontvankelijk	1	1	0	0	0	0
Ingetrokken	1	1	0	0	0	0
Bemiddeld	0	0	0	0	0	0
Totaal	3	7	0	0	0	1

Zoals de tabel laat zien, wordt bij jeugd nauwelijks bezwaar aangetekend tegen de afgegeven beschikkingen. Ook zijn er nauwelijks formele klachten (slechts 1) ingediend in 2015 en 2016.

2.2 Financiële cijfers

Tabel 6: Voorlopig financieel resultaat Jeugdhulp

Jaarbedragen in mln.	Begroting 2016	Voorlopige realisatie 2016	Voorlopig resultaat 2016
Arrangementen (ZiN)	14,4	23,1	-8,7
Overige kosten jeugdzorg (ZiN)	0,0	0,4	-0,4
Persoonsgebonden budget (PGB)	4,1	1,6*	2,5
GGZ Vrijgevestigd	0,6	0,5	0,1
Jeugdzorg plus	1,2	0,9	0,3
Jeugdbescherming	3,7	3,1	0,6
Landelijke inkoop	1,2	0,7	0,5
Uitvoeringskosten	1,6	2,9	-1,3
Risicobuffer	1,6	0,0	1,6
Innovatie	1,2	0,9	0,3
Totaal	29,6**	34,1	-4,5

* Bij de prognose PGB is geen rekening gehouden met non-gebruik (cliënt benut het PGB niet volledig). Het kostendalend effect hiervan is op dit moment nog niet bekend.

** Dit is een verlaging van € 1,7 mln. ten opzichte van de begroting 2015 a.g.v. de rijkskorting.

Voor de Jeugdwet is gemeentelijk voor 2016 € 29,6 mln begroot. Voorlopige kosten 2016 bedragen € 34,1 mln. Verwacht tekort van € -4,5 mln voor 2016.

De grootste uitgavenpost binnen de Jeugdwet zijn de arrangementen jeugd (Zorg in Natura) die door de aanbieders worden gedeclareerd. Deze arrangementen worden deels ingezet door team jeugd, en deels door verwijzers (bijv. huisartsen) en gecertificeerde instellingen (zie tabel 1). De persoonsgebonden budgetten (PGB) nemen af, terwijl de keuzevrijheid hiervoor is gecontinueerd.

* Arrangementen Zorg in Natura (ZiN)

Tabel 7: Voorlopig financieel resultaat Arrangementen Jeugd (ZiN) 2016

JEUGD Arrangement	Voorlopige realisatie 2016	
	Euro's	Aantal arrangementen
24 uren verblijf GGZ	1.409.813	37
Ambulante behandeling	817.581	119
Ambulante groepsjeugdhulp	2.404.205	353
Ambulante individuele begeleiding	6.730.794	1.095
Begeleid wonen	551.358	13
Behandeling GGZ	4.001.582	1.527
BOR middel*	24.895	13
BOR zwaar*	21.069	9
Crisisopvang	228.854	66
Dyslexie behandeling	219.186	99
Dyslexie diagnose	59.100	50
GGZ verblijf zonder overnachting	636.728	41
Logeren	110.328	42
Residentiële behandeling	2.331.342	111
Verblijf	3.569.380	241
Totaal	23.116.215*	3.816
* nieuw arrangement in 2016		

* Het voorlopig financieel resultaat is volledig gebaseerd op de gegevensaanlevering van de jeugdzorgaanbieders. Deze gegevens worden vergeleken met de gemeentelijke basisbestanden. Hieruit volgt later de definitieve eindafrekening 2016.

De toename in aantal arrangementen ten opzichte van 2015 is groter dan de toename in aantal cliënten met jeugdhulp (zie tabel 2) doordat bij één unieke cliënt meerdere arrangementen ingezet kunnen worden. Vrijwel alle arrangementenvormen laten een stijging zien.

Het aantal gecontracteerde aanbieders jeugd in 2015 bedraagt 122. 46 aanbieders bieden ook Wmo-arrangementen aan.

Het aantal gecontracteerde aanbieders jeugd in 2016 bedraagt 148. 64 aanbieders bieden ook Wmo-arrangementen aan.

Per 2017 is er een nieuwe arrangementen- en bekostigingssystematiek ingevoerd. Deze systematiek houdt o.a. in dat er meer uniforme tarieven worden gehanteerd waarbij rekening wordt gehouden met de complexiteit en duur van het traject. Ook wordt bij het arrangement jeugdzorg verblijf een regressief tarief ingevoerd waarbij de aanbieder boven een bepaald etmaalgrens minder betaald krijgt. Dit om de doorstroom naar lichtere arrangementen te stimuleren.

2.3 Tevredenheids- en ervaringsonderzoeken

Dit jaar is voor het eerst een cliëntervaringsonderzoek afgenomen bij ouders en jeugdigen die in 2015 jeugdhulp via de gemeente Maastricht hebben ontvangen. Het onderzoek is uitgevoerd volgens een landelijk protocol. Het rapport is begin oktober 2016 aan u toegezonden. Gebleken is dat de uitkomsten veel vervolgvragen oproepen en dus nog veel verbeteringen mogelijk zijn. Omdat we vooral vanuit de cliëntervaringen de jeugdhulp willen verbeteren, neemt Maastricht met een tiental andere gemeenten deel aan een pilot van het ministerie VWS om het cliëntervaringsonderzoek door te ontwikkelen. In 2017 zal een verdiepingsonderzoek worden uitgevoerd met cliënten van Team Jeugd.

2.4 Innovatiegelden Jeugd / Transformatieagenda Jeugd

In de monitor over het tweede kwartaal 2016 is een uitvoerige toelichting gegeven op de innovatiegelden jeugd. Deze gelden worden o.a. ingezet voor het inbrengen van specialistische en ervaringskennis op plekken waar jeugdigen en hun ouders al zijn. Op deze manier kan deze kennis eerder worden ingezet. Bijvoorbeeld op in de kinderopvang of school of via een preventieprogramma in de buurt. Uit een eerste analyse van de werkzame bestanddelen van de innovatieprojecten, waarover betrokkenen enthousiast zijn, komen deze elementen relatief vaak terug.

In de monitor over het derde kwartaal 2016 zijn een aantal voorbeelden toegelicht en is er in de stadsronde van 13 december 2016 een filmpje getoond over het plan van Radar. Op verzoek van de raadsleden kan in de stadsronde van 21 maart 2017 een filmpje worden getoond over het plan van Levanto.

3. WMO Individuele voorzieningen

Vanaf 2015 zijn de voormalige Awbz functies individuele begeleiding, groepsbegeleiding (dagbesteding) en beschermd wonen gedecentraliseerd naar gemeenten. Voor beschermd wonen geldt dat de gemeente Maastricht centrumgemeente is voor de regio Maastricht Heuvelland en Westelijke Mijnstreek. Naast die nieuwe individuele voorzieningen zijn in deze monitor ook de individuele voorzieningen opgenomen die al voor 2015 onder verantwoordelijkheid van de gemeente vielen.

3.1 Inhoudelijke cijfers

* Aantallen

Tabel 8: Aantallen cliënten Wmo totaal Maastricht

	2015	2016
Aantal cliënten PGB	917	874
Aantal cliënten met 1 of meerdere individuele voorziening (incl. VOM)	9.097	9.161
Aantal cliënten met 1 of meerdere individuele voorziening (excl. VOM)	7.204	7.133

Bron: sociale zaken

Net als bij Jeugd zien we bij Wmo een afname van PGB. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat we een breed aanbod van zorgaanbieders hebben gecontracteerd, waardoor een PGB minder vaak hoeft te worden ingezet.

Wanneer we alleen kijken naar de taken die per 01-01-2015 zijn gedecentraliseerd naar de gemeente, dan is het aantal cliënten in Maastricht als volgt.

Tabel 8a: Aantallen cliënten begeleiding en beschermd wonen Maastricht

	2015	2016
Aantal cliënten individuele begeleiding	1.074	1.123
Aantal cliënten groepsbegeleiding	650	663
Aantal cliënten beschermd wonen*	284	351

* Maastricht is voor beschermd wonen centrumgemeente voor Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek. Het totaal aantal cliënten beschermd wonen voor deze 10 gemeenten was in 2015 621 cliënten en in 2016 789 cliënten.

Het aantal arrangementen individuele begeleiding, groepsbegeleiding en beschermd wonen is voor Maastricht:

Tabel 9: Aantallen arrangementen begeleiding en beschermd wonen Maastricht

	2015	2016
Aantal afgesloten en lopende arrangementen individuele begeleiding	1.119	1.231
Aantal afgesloten en lopende arrangementen groepsbegeleiding	669	677
Aantal afgesloten en lopende arrangementen beschermd wonen*	330	407

Opm. Deze aantallen zijn gebaseerd op de gegevens zoals aangeleverd door de zorgaanbieders.

* Maastricht is voor beschermd wonen centrumgemeente voor Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek. Het totaal aantal afgesloten en lopende arrangementen beschermd wonen voor deze 10 gemeenten waren 692 voor 2015 en 869 voor 2016.

* Mantelzorgwaardering

Tabel 10: Mantelzorgwaardering 2015- 2016

	2015	2016
Toegekende mantelzorgwaardering	2.610*	2.029**
Bloemen	-	33

* aanvraagtermijn 2015 was 01-08-2015 tot 1 juni 2016

** aanvraagtermijn 2016 is 01-08-2015 tot 01-03-2017. Dit aantal betreft de toekenningen t/m 31-12-2016

Zorgvragers kunnen voor hun mantelzorgers een bedrag ad € 200 aanvragen als bedankje voor hun hulp. 1 augustus 2016 is de nieuwe regeling mantelzorgwaardering in werking getreden. Nieuw is dat burens, vrienden en kennissen op de Dag van de Mantelzorg (10 november 2016) ook nog een bloemetje kunnen aanvragen voor een mantelzorger. Op de dag van de mantelzorg is bij 33 mantelzorgers een bloemetje afgeleverd.

* Meldingen en bezwaar en beroep

Tabel 11: Aantal meldingen en aanvragen Wmo

	Meldingen		Aanvragen	
	opgestart	afgehandeld	opgestart	afgehandeld
2015	5.337	5.211	4.429	4.419
2016	5.765	5.475	5.085	5.057

Tabel 12: Aantal bezwaarschriften/beroep en klachten Wmo

Afgehandeld	Wmo bezwaar		Beroep		Klachten	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Ongegrond	26	37	8	7	0	0
Deels gegrond	15	10	0	0	1	0
Gegrond	21	17	2	1	1	0
Niet ontvankelijk	10	9	0	0	0	0
Ingetrokken	21	41	1	5	0	0
Bemiddeld	0	0	0	0	3	5
Totaal	93	114	11	13	5	5

De stijging van het aantal bezwaarschriften in 2016 ten opzichte van 2015 is evenredig aan de stijging van afgehandelde aanvragen (2% c.q. 2,2% van de afgehandelde aanvragen). De klachten zijn niet toegenomen.

3.2 Financiële cijfers

Tabel 13: Voorlopig financieel resultaat Wmo 2016

Jaarbedragen in mln.	Begroting 2016	Voorlopige realisatie 2016	Voorlopig resultaat 2016
Begeleiding ZiN	10,1	10,8	-0,7
Begeleiding PGB	4,4	2,7*	1,7
Beschermd Wonen ZiN	18,6	27,2	-8,6
Beschermd Wonen PGB	4,8	3,7*	1,1
Mantelzorg compliment en inkomensvoorziening	2,2	1,8	0,4
Cliëntondersteuning MEE	1,2	1,2	0,0
Uitvoeringskosten	5,0	6,6	-1,6
Risicobuffer	1,6	0,0	1,6
Innovatie	0,6	0,3	0,3
Hulp bij huishouden	9,5**	9,5	0,0
Rolstoelen	0,8	0,8	0,0
Vervoersvoorzieningen	3,9	4,0	-0,1
Woonvoorzieningen	1,4	1,2	0,2
Algemene voorzieningen	0,8	0,4	0,4
Totaal	64,9***	70,2	-5,3

* Bij de prognose PGB is geen rekening gehouden met non-gebruik (cliënt benut het PGB niet volledig). Het kostendalend effect hiervan is op dit moment nog niet bekend.

** Begrotingspost huishoudelijke hulp is in Q4 met € 218.000 verhoogd door de septembercirculaire.

*** Dit betekent een verlaging met € 4,1 mln. ten opzichte van de begroting 2015 a.g.v. de korting door het rijk.

Het tekort op de Wmo samen bedraagt € -5,3 mln, vooral veroorzaakt door het stijgende tekort van Beschermd Wonen.

Ook binnen de Wmo-taken is de financiële opgave erg groot, enerzijds door de toename van de kosten voor Beschermd Wonen, anderzijds doordat het Rijk ingaande 2017 wederom minder budget beschikbaar stelt.

* Arrangementen Zorg in Natura (ZiN)

Tabel 14: Voorlopig financieel resultaat Arrangementen (ZiN) 2016

WMO Begeleiding		
Arrangement	Voorlopige realisatie 2016	
	Euro's (excl. eigen bijdragen)	Aantal arrangementen
Dagactiviteit LZA	459.458	129
Groepsbegeleiding Ouderen	1.416.478	315
Groepsbegeleiding VG/LG volwassenen	1.700.626	213
Groepsbegeleiding ZG volwassenen	89.700	20
Individuele begeleiding volwassenen	6.570.528	1.231
Kortdurend verblijf	5.683	1
Inloopfunctie GGZ	572.606	1
Totaal	10.815.079*	1.910
WMO Beschermd Wonen		
Arrangement	Voorlopige realisatie 2016	
	Euro's (excl. eigen bijdragen)	Aantal arrangementen
Dagbesteding Beschermd Wonen zonder verblijf	297.576	61
Beschermd Wonen met verblijf	25.392.657	627
Beschermd Wonen zonder verblijf	3.336.743	181
Totaal	29.026.976*	869

* Het voorlopig financieel resultaat is volledig gebaseerd op de gegevensaanlevering van de zorgaanbieders. Deze gegevens worden vergeleken met de gemeentelijke basisbestanden. Hieruit volgt later de definitieve eindafrekening 2016. Dit zijn bruto bedragen d.w.z. zonder aftrek van de eigen bijdragen.

Het aantal gecontracteerde aanbieders Wmo begeleiding bedraagt in 2015 95, waarvan 45 jeugd-arrangementen aanbiedt. Het aantal gecontracteerde aanbieders beschermd wonen bedraagt in 2015 20.

Het aantal gecontracteerde aanbieders Wmo begeleiding bedraagt in 2016 120, waarvan 64 jeugd-arrangementen aanbiedt. Het aantal gecontracteerde aanbieders beschermd wonen bedraagt in 2016 28.

Net als bij de arrangementen jeugd zijn de contracten voor de Wmo-aanbieders begeleiding en beschermd wonen ingaande 2017 aangepast. De nieuwe indeling van arrangementen en tarieven versterkt de regierol van de gemeente met behoud van de ruimte voor maatwerk door de aanbieder. Daarnaast maakt de nieuwe indeling maandfinanciering en uniformering van de tarieven mogelijk, wat resulteert in een evenwichtiger en gericht bekostigingsmodel.

* Taskforce Beschermd Wonen

Beschermd wonen is een voorziening voor volwassenen met psychische of psychosociale problemen, die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen, ook niet met hulp van bijvoorbeeld een mantelzorger of met begeleiding van een hulpverlener. Een voorziening voor Beschermd Wonen biedt een veilige woonomgeving en begeleidt de bewoners in hun zelfredzaamheid, zodat zij mee kunnen blijven doen in de samenleving of op termijn weer zelfstandig kunnen wonen.

De gemeente Maastricht is centrumgemeente en koopt deze voorziening in voor 10 gemeenten (Maastricht-Heuvelland en Westelijke Mijnstreek). Vanaf 2015 neemt het aantal personen dat beschermd woont toe. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de maatschappelijke ontwikkelingen

in combinatie met andere rijksmaatregelen, zoals de afbouw van de Wet Langdurige Zorg, Zorgverzekeringswet en forensische zorg.

In 2016 is hierdoor een fors financieel tekort ontstaan op de post Beschermd Wonen. Binnen de Bestuursopdracht Draaiknoppen Sociaal Domein is een *Taskforce Beschermd Wonen* ingesteld om te komen tot een gedegen analyse van de data en voorstellen te ontwikkelen voor passende maatregelen.

Vooruitlopend op de Taskforce Beschermd Wonen zijn via de contractering voor 2017 diverse maatregelen genomen. Uitgangspunten hierbij zijn:

- (1) meer maatwerk voor cliënten;
- (2) financiering op basis van daadwerkelijk geleverde zorg(duur);
- (3) meer ambulante begeleiding en;
- (4) betere door- en uitstroom.

Een belangrijke opgave bij Beschermd Wonen is zorgaanbieders te stimuleren om de zelfregie van cliënten te bevorderen en meer maatwerk in de ondersteuning aan te brengen. De arrangementen en de bijbehorende financieringssystematiek die in 2017 wordt ingevoerd, biedt hiertoe een stimulans.

Voor uitvoerige beschrijving wordt verwezen naar de rapportage derde kwartaal 2016. Parallel aan de invoering van de nieuwe arrangementen- en financieringssystematiek zijn aparte projecten opgestart om de door- en uitstroom te bevorderen en te zorgen voor voldoende beschikbare woningen.

* Centrumregeling Beschermd Wonen

De huidige centrumconstructie eindigt per 2020, waarna alle gemeenten verantwoordelijk worden voor de uitvoering van de taak Beschermd Wonen. Dit gaat gepaard met een nieuwe verdeling van de middelen, waarbij alle gemeenten volgens een nieuw te ontwikkelen objectief verdeelmodel budget krijgen.

Het Rijk en de VNG stimuleren actief samenwerking tussen gemeenten onderling.

Het Rijk heeft gevraagd om vóór 1 januari 2017 door te geven welke schaalgrootte de voorkeur heeft. De portefeuillehouders sociaal Maastricht-Heuvelland hebben de voorkeur voor de regio Maastricht-Heuvelland. Van de Westelijke Mijnstreek – gemeenten geven Sittard-Geleen, Beek en Stein de voorkeur aan de eigen regio. Van Schinnen is de voorkeur, gelet op de voorgenomen herindeling, nog niet bekend. E.e.a. betekent dat Maastricht nu in 2017 samen met de Heuvellandgemeenten een gezamenlijke visie en Plan van Aanpak Beschermd Wonen uitwerkt.

3.3 Tevredenheids- en ervaringsonderzoeken

Algemene conclusie uit het onderzoeksrapport 'Inzicht in de cliëntervaringen Wmo 2015' is dat we op de goede weg zijn. Mensen zijn over het algemeen tevreden over de geboden ondersteuning en benadering.

Voor de verbeterpunten is er een tweeledige aanpak opgesteld:

1. Uitkomsten dienen als input voor de verbetertrajecten uit het actieplan van de Toekomstagenda op het terrein van het verbeteren van de toegang, de informatievoorziening, het versterken van de cliëntondersteuning en de ondersteuning van mantelzorgers.
2. Als reactie op de uitkomsten zijn drie ontwikkelingen in gang gezet:
 - a. aanbrenge van samenhang in het ondersteuningsaanbod van MEE, Trajekt en Steunpunt Mantelzorg;
 - b. nazorg en begeleiding bij een doorverwijzing naar informele en/of algemeen toegankelijke ondersteuning, en;
 - c. de pilots algemeen toegankelijke dagbesteding.

- Ad 1: Op 6 oktober heeft een grote (subregionale) werkconferentie plaatsgevonden waar zo'n 140 professionals, zorgaanbieders, uitvoerders, vrijwilligers, bestuurders en raadsleden aan hebben deelgenomen. De vervolgstap is om met de burgers in gesprek te gaan. Streven is dat er in september 2017 een voorstel voor de nieuwe inrichting van de onafhankelijke cliëntondersteuning vastgesteld kan worden. Voor meer informatie verwijzen we naar het verslag van de conferentie in de raadsinformatiebrief d.d. 24 november 2016.
- Ab2a: In oktober 2016 is een plan van aanpak opgeleverd door de drie betrokken partijen. Dit plan maakt eveneens onderdeel uit van de raadsinformatiebrief d.d. 24 november 2016. Op dit moment wordt er door de partijen gewerkt aan een nadere concretisering.
- Ab 2b: Bij Sociale Zaken is een nieuwe werkwijze geïmplementeerd. Deze houdt in dat wanneer mensen worden doorverwezen naar een algemeen toegankelijke voorziening binnen enkele weken contact met hen wordt opgenomen. Indien er meer ondersteuning nodig is, neemt Sociale Zaken contact op met de Sociale Teams.
- Ad 2c: De pilot algemeen toegankelijke dagbesteding is per 1 januari 2017 gestart in NoordWest. D.w.z. dat mensen uit dit gebied zonder indicatie gebruik kunnen maken van het brede dagbestedingsaanbod dat daar beschikbaar is.

3.4 Innovatiegelden Wmo

Innovatiegelden Wmo zijn in 2016 ingezet voor de sociale teams en de pilot dagbesteding.

4. Participatiewet

Vanaf 2015 is de Participatiewet van kracht. Deze wet vervangt de Wet werk en bijstand, de Wet sociale voorziening en een groot deel van de Wajong. De Participatiewet biedt gemeenten heel weinig beleidsvrijheid, aangezien het rijk er voor heeft gekozen om veel zaken centraal op te leggen en te regelen. De Participatiewet wordt samen met het Heuvelland uitgevoerd.

De Participatiewet is bedoeld voor mensen, die al dan niet tijdelijk, zijn aangewezen op ondersteuning door gemeenten om in hun bestaan te voorzien (inkomensdeel) en/of aan het werk te komen (werkdeel). De Participatiewet gaat er van uit dat mensen zoveel mogelijk op eigen kracht de weg naar betaalde arbeid vinden en de overheid alleen steun biedt waar eigen kracht tekortschiet.

4.1 Aantallen

* Het uitkeringsbestand

Op 1 januari 2017 ontvangen 4.486 personen een uitkering op grond van de Participatiewet, loaw, loaz of BBZ, voor 4.207 personen betreft het een uitkering op grond van de Participatiewet.

Van alle personen wordt de mate van arbeidsgeschiktheid vastgesteld. Sinds de nieuwe wetgeving van 2015 wordt met alle personen opnieuw gesproken over hun arbeidsvermogen. Een zeer gering percentage (5%) is volledig arbeidsgeschikt. Ongeveer ¼ van het uitkeringsbestand is gedeeltelijk arbeidsgeschikt en 15% volledig arbeidsongeschikt.

Tabel 15: Aantal personen Participatiewet/BZZ/ IOAW/IOAZ

Arbeidsgeschiktheid %	1-1-2015	%	1-1-2016	%	1-1-2017	%
80%-100% (incl A1)	77	1,8	144	3,2	227	5,1
50%-80% (incl. A2 en A3)	483	11,1	498	11,1	474	10,6
30%-50% (incl B1, B2 en B3)	1.344	30,9	1.444	32,1	1.325	29,5
1%-30% (incl C1 en C2)	976	22,5	1.161	25,8	1.586	35,4
0% (incl D1 en D2)	1.136	26,1	932	20,7	651	14,5
Inburgering	171	3,9	136	3,0	59	1,3
Overig	161	3,7	189	4,2	164	3,7
	4.352	100,0	4.504	100,0	4.486	100,0

In 2015 is het uitkeringsbestand gestegen. In 2016 is het uitkeringsbestand afgenomen met 0,4%, terwijl er eerder nog een stijging werd verwacht. Het uitkeringsbestand van enkel de Participatiewet is ongeveer gelijk gebleven (van 4.218 op 01-1-2016 naar 4.207).

Om een landelijke vergelijking te kunnen maken met de G32 gemeenten worden CBS-cijfers gehanteerd. In augustus 2016 was het beeld dat er voor de Participatiewet landelijk een stijging was van 2,9% en voor Maastricht 1,98%. Nieuwe landelijke cijfers waren op het moment van schrijven van deze rapportage nog niet beschikbaar.

Landelijk, en ook in Maastricht, constateren we dat ondanks een aantrekkelijke arbeidsmarkt, de druk op de bijstand hoog blijft. Er zijn een aantal verklaringen voor te geven. Er zijn veel nieuwe mensen die een verblijfstatus (statushouders) krijgen. Vaak zijn zij afhankelijk van bijstand. Ook heeft de in 2015 de verruiming van de doelgroep consequenties gehad. Dit betreft niet alleen mensen die voorheen in de sociale werkvoorziening terecht kwamen maar ook de jonggehandicapten met arbeidsvermogen. De flexibilisering van de arbeidsmarkt (aan de onderkant van de arbeidsmarkt steeds vaker parttime en tijdelijk werk) en de verkorting van de WW-duur zijn ook effecten op de instroom. Daarnaast zien we dat de verhoging van de pensioenleeftijd en de opbouw van het bestand (veel ouderen) een negatief effect hebben op de uitstroom. Dit zien we terug in tabel 16 (verdeling cliëntenbestand naar leeftijd) waaruit blijkt dat de categorieën 55 t/m 64 jaar en 65 jaar en ouder zijn toegenomen.

Tabel 16: Verdeling cliëntenbestand naar leeftijd

Leeftijd	1-1-2015	%	1-1-2016	%	1-1-2017	%
18 t/m 26 jaar	299	7	373	8	437	10
27 t/m 44 jaar	1.542	35	1.571	35	1.454	32
45 t/m 54 jaar	1.222	28	1.234	27	1.184	26
55 t/m 64 jaar	1.267	29	1.305	29	1.338	30
65 jaar en ouder	22	0	21	0	73	2
	4.352	100	4.504	100	4.486	100

* Uitstroom

In 2015 zijn 938 uitkeringen beëindigd. In 2016 zijn 866 uitkeringen beëindigd.

De reden van uitstroom is:

Tabel 17: Volledige uitstroom naar school/opleiding, persoonlijke redenen, voorliggende voorziening/niet voldaan aan eisen, onbekend

	2015		2016	
Werk	272	29%	319	36,8%
School/opleiding	25	2,7%	22	2,5%
Persoonlijke redenen	220	23,5%	201	23,2%
Voorliggende voorzieningen/niet voldaan aan eisen	413	44%	311	35,9%
Onbekend	8	0,9%	13	1,5%
Totaal	938	100,0%	866	100,0%

Deze tabel laat zien dat de uitstroom naar werk licht is toegenomen.

Voor een aantal groepen zijn specifieke actieplannen uitgezet. In het kader van het actieplan Jeugdwerkloosheid zijn bij 129 jongeren voorzieningen/trajecten ingezet ter ondersteuning van het vergroten van de kansen tot arbeidsinschakeling. Vanuit het project Samen naar een Werkende Toekomst zijn (via Podium24) op peildatum 01-11-2016 21 jongeren uit Maastricht bemiddeld naar werk, waarvan 9 jongeren met een registratie in het landelijke doelgroepregister. Podium 24 heeft in 2016 in totaal 50 Maastrichtse jongeren bemiddeld naar werk waarbij in het geval van 35 jongeren een van de werkgeversvoorzieningen is ingezet (groeibaan, loonkostensubsidie, no-riskpolis, jobcoaching of werkgeversarrangementen).

Begin 2016 is in het Actieplan Ouderenwerkloosheid besloten om meer mensen van 45 jaar en ouder te bereiken door een aanpak die gekenmerkt wordt door een individuele en persoonsgerichte benadering, integraal maatwerk en een kleinere caseload. Om de persoonlijke aandacht te kunnen waarborgen bestaat de caseload uit maximaal 50 cliënten. Voor de doelgroep worden specifieke trainingen en methodieken toegepast. Hierbij moet gedacht worden aan de inzet van vitaliseringstrainingen (b.v. verhogen fysieke belastbaarheid), empowerment programma's en op maat gesneden sollicitatietrainingen. Er wordt gebruik gemaakt van een groepsgewijze aanpak en netwerkbijeenkomsten zoals de zogenaamde FLOW bijeenkomsten (een burgerinitiatief) waarin verbindingen worden gelegd met werkgevers en projecten. Deze aanpak bleek in 2016 succesvol te zijn geweest. In totaal zijn 198 screeningsgesprekken gevoerd om te beoordelen of cliënten voldoende gemotiveerd zijn om deel te nemen aan het project. Dit heeft geresulteerd in 140 deelnemers. Hiervan zijn 70 deelnemers (50%) uitgestroomd naar werk (inclusief gesubsidieerde arbeid) en 59 deelnemers zijn naar regulier werk uitgestroomd (42%).

Tabel 18: Volledige uitstroom naar mate van arbeidsgeschiktheid

Arbeidsgeschiktheid %	aantal klanten per 1-01-2015	volledige uitstroom werk in 2015	% uitstroom	aantal klanten per 1-01-2016	volledige uitstroom werk in 2016	% uitstroom
80%-100% (incl A1)	69	44	64%	144	74	51%
50%-80% (incl. A2 en A3)	506	119	24%	498	117	23%
30%-50% (incl B1, B2 en B3)	1.342	56	4%	1.444	76	5%
1%-30% (incl C1 en C2)	979	12	1%	1.161	20	2%
0% (incl D1 en D2)	1.132	17	2%	932	10	1%
Inburgering	174	1	1%	136	1	1%
Overig	150	23	15%	189	21	11%
Totaal	4.352	272	6%	4.504	319	7%

Tabel 19: Gedeeltelijke uitstroom naar mate van arbeidsgeschiktheid

Arbeidsgeschiktheid %	aantal klanten per 1-01-2015	gedeeltelijke volledige uitstroom werk in 2015	% uitstroom	aantal klanten per 1-01-2016	Gedeeltelijke volledige uitstroom werk in 2016	% uitstroom
80%-100% (incl A1)	69	17	25%	144	88	61%
50%-80% (incl. A2 en A3)	506	44	9%	498	95	19%
30%-50% (incl B1, B2 en B3)	1.342	37	3%	1.444	76	5%
1%-30% (incl C1 en C2)	979	10	1%	1.161	27	2%
0% (incl D1 en D2)	1.132	3	0%	932	7	1%
Inburgering	174	0	0%	136	3	2%
Overig	150	21	14%	189	47	25%
Totaal	4.352	132	3%	4.504	343	8%

* Bezwaar en beroep

Tabel 20: Aantal bezwaarschriften/beroep en klachten Participatie

Afgehandeld	Participatie bezwaar		Beroep		Klachten	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Ongegrond	162	142	58	49	10	8
Deels gegrond	15	17	0	0	2	1
Gegrond	80	44	13	15	2	0
Niet ontvankelijk	62	52	2	4	4	1
Ingetrokken	68	61	22	13	1	0
Bemiddeld	0	0	0	0	40	44
Totaal	387	316	95	81	59	54

Aantal bezwaar- en beroepsschriften en klachten zijn afgenomen.

* Het werkdeel

De maatschappelijke opgave van de Participatiewet is om meer mensen, zonder en met beperking, te ondersteunen om werk te vinden bij een gewone werkgever. De gemeentelijke doelgroep die met de reïntegratie-instrumenten van het afgenomen W-deel moet worden ondersteund, is door de Participatiewet toegenomen en heeft vaak een zwaardere arbeidsbeperking.

In rapportage Q3-2016 hebben we een uitvoerige beschrijving gegeven op welke wijze mensen worden ondersteund naar werk.

4.2 Financiële cijfers

Tabel 21: Voorlopig financieel resultaat W-deel Participatiewet

Jaarbedragen in mln.	Begroting 2016	Voorlopige realisatie 2016	Voorlopig Resultaat 2016
WSW	22,9	22,9	0
Re-integratie e.d.	6,9	6,9	0
Totaal	29,8	29,8	0

4.3 Tevredenheids- en ervaringsonderzoeken

Laatste score was 7,3 ten opzichte van het landelijk cijfer 7.

5. Overkoepelende financiële conclusies

Tabel 22: Voorlopig financieel resultaat totaaloverzicht 2015-2016

Jaarbedragen in mln.	Begroting 2015	Voorlopige realisatie 2015 (obv Q4-2015)	Voorlopige resultaat 2015 (obv Q4-2015)	Begroting 2016	Voorlopige realisatie 2016	Voorlopig Resultaat 2016
Jeugd	31,3	31,8	-0,5	29,6	34,1	-4,5
Wmo	69,0	68,2	0,8	64,9	70,2	-5,3
Participatie W-deel	30,7	30,7	0	29,8	29,8	0,0
Participatie I-deel	62,2	55,6	6,6*	58,7	56,6	2,1*
Totaal	193,2	186,3	6,9	183,0	190,7	-7,7

* Het saldo i-deel was in 2015 bruto € 7,6 mln en 2016 € 3,1., daarvan is € 1 mln. ingeboekt voor dekking begroting.

Vergelijking 2015 -2016

- Het totaalbudget voor 2016 is door de rijkskortingen € 10,2 mln. lager dan het budget 2015.
- De uitgaven zijn op ieder onderdeel, behoudens W-deel, gestegen.
- De hier gepresenteerde resultaten 2015 en 2016 zijn nog voorlopig. Er zijn nog enkele factoren die van invloed zijn op deze resultaten. Deze zijn:
 1. De afrekening met SVB inzake de PGB's:
 - Het voorlopig resultaat 2015 is hierdoor met circa € 2,7 mln. positief bijgesteld.
 - Voor het voorlopig resultaat 2016 wordt hierdoor een positieve bijstelling verwacht van circa € 1,2 mln. Op dit moment kan de SVB nog geen definitieve gegevens over 2016 aanleveren.Dit komt omdat cliënten de aan hen toegekende PGB-budgetten niet altijd volledig besteden.
 2. De eindafrekening met de aanbieders over 2015 is nog niet volledig afgerond. Verwachting is dat dit proces eind maart 2017 wordt afgerond. Eventuele financiële consequenties worden verwerkt in het resultaat 2016.
 3. Het voorlopige resultaat van de ZiN-arrangementen is conform advies accountant gebaseerd op de gegevens van de aanbieders. Er vindt nog een controle plaats met de gegevens van de gemeente. Dit kan leiden tot een positieve bijstelling.
 4. De accountantscontrole 2016 is nog niet afgerond. Dit kan eventueel ook tot een bijstelling van het resultaat leiden.

Slotopmerking:

Nu twee jaar na de decentralisaties in het sociale domein is een aanzienlijk financieel tekort ontstaan. Daarbij komt dat de budgetten in het sociaal domein in 2017 verder dalen. Enerzijds door de decentralisatiekortingen die het Rijk bij de overheveling van taken heeft meegegeven en anderzijds door de herverdeeffecten van de objectieve verdeelmodellen. Deze herverdeeffecten zijn in onze regio groter dan in andere regio's. Samen met andere gemeenten die grote druk op hun financiële positie in de zorg- en participatietaken zien, gaan we samen met VNG verdiepend onderzoek doen.

Gemeenten hebben meer tijd nodig om toe te groeien naar lagere budgetten. De afbouw van budget door het Rijk houdt nu geen gelijke tred met het tempo waarin transformatie in het sociaal domein plaatsvindt. Er moet een verantwoord ingroeipad zijn voor het opvangen van de bezuinigingen, doorvoeren van de transformatie en het garanderen van de basiszorg aan burgers.

Daarnaast onderzoeken we middels de bestuursopdracht 'Draaiknoppen Sociaal Domein' de mogelijkheden om bij te sturen in de kosten. De uitkomst van deze bestuursopdracht wordt meegenomen in de kadernota (besluit college uiterlijk 6 juni 2017).